

Muğam biliciləri, tar sərrafları onun tarı dil açanda bilirdilər ki, məhz onun sehdidi, onun gülləridi- Bəhram Mənsurovun. Qocaman sənətcinin çalğısı doğrudan da min tarzonin belə çalğısından seçilərdi. Elə özü kimi ixtiyarlığı, qədimdən gəlməliyi ilə. Yorgun-argın, sanki ucsuz-bucaqsız ərəb səhrələrindən, Füzuli məkanından, şah babamız Xətai məclislərindən süzülüb gəlirdi. Ağır, salğarlı gəzişmələr, sanki keçmişləri yaddaşlara borkidirmiş kimi simlərə möhkəm vurulan mizrablar, bu günlərimizdən deyil, sanki uzaq əsrlərin o tayından soraq verən əsintilər insanı tar sənətinin möhtəşəmliyinə, əbədiyyətinə inandırır, Şərqin ilk baxışda sadə görünən bu alətinin yaratdığı möcüzələr üzərində dərinlən-dərinə düşünməyə vadar eləyirdi. Elə onun dövründə, ömrünün sonlarına yaxın onlarla tarzon meydana çıxdı, məşhurlaşdı, adları dünya boyu yayıldı. Çoxusu da onun tələbələri, ona "ustadimsan" deyənələr. Tara yeni

Bəhram Mənsurovun dilmanlığı

ruh, yeni ab-hava, improvizasiya xüsusiyyətləri gətirdilər. Və Bəhram müəllim bunlara nöinki qışqanmadı, hətta sevindi, bütün bunlar tarın imkanlarının hədudsuzluğu dedilər. Özü də istəsəydi onlar kimi dilləndirə bilərdi tarını. Axı, az qala yarım əsrdən çox idi ki, sevimli tarı onun hər ömrünə müntəzirdi. Amma Bəhram Mənsurov buna getmədi, qədim, klassik yoldan kənara çıxmadı, ustalarından, atası Mirzə Mənsurdan, dahi Üzeyir bəy qoyub getdiklərindən, onun vəsiyyətlərindən yan ötmədi. Bildi ki, kim nə çalır çalsın, nə oyundan çıxır çıxsın, yenə ona dönəcək, ona üz tutacaq, yolu-ərkanı itirəndə ona üz tutacaq. "O" isə təkcə Bəhram Mənsurov deyildi- Şərq idi, Şərq

qin ləhnlərini, klassik ifaçılıq yollarını çiynlərində daşıyaraq bu günlərimizə gətirən bir matah, bir tutiya, bir nümunə idi.

Uzun illər opera teatrımızda "Leyli və Məcnun"u, "Əsli və Kərəm"i, "Aşıq Qərib"i sehirli tarıyla müşayiət edərdi Bəhram müəllim. Çox vaxt qarşısındakı not vərəqlərinə baxmadan, gözələrini yumar, dahi sənətkar duyumuyla, səhnədə cərəyan edən şeyləri rejissor mizanlarını fəhm edər, çalar və hətta vurduğu taktlarla aktyorları belə səhnədə düzgün gəstirəlməyə, öz partiyalarını düzgün vaxtında ifa etməyə səsləyirdi. Və on qəribəsi də bu olardı ki, sənə elə gələrdi bu operaları ancaq Bəhram müəllimin çalğısıyla dinləmək mümkündür;

Leylini, Məcnunu, Kərəmi, Şahsənəmi yalnız onun tarı dilləndirə bilər, çünki, onların deyib-danışdıqları, onların nələ edəndiyi, şikayətləndiyi əsrlərə yalnız bu tar yaxındır, məhrəmdir. Və çox-çox illər sonralar, artıq Bəhram müəllim dünyamızda olmayanda son dərəcə istedadlı tarzonların aparıcılığı ilə mən həmin operalara baxanda bir zamankı həzzi duymadım, mənə elə gəldi ki, nə Leyli o Leylidir, nə Kərəm o Kərəm, nə də Qərib o Qərib. Bu rejissorların günahıydı, tarçılarının, yaxud mənim yaşımın gələcək vəsəliyyəti, burasını Allah bilər?

Ancaq nə yaxşı ki, təkcə canlı varlıqların yox, cansız nəsələrin də səs yaddaşı var. Budur, radio dillənir, ordan Bəhram Mənsurovun

surovun nə zamansa mizrab toxundurduğu simlər çınlayır. Tar danışır və bizə hardan gəlib hara getməyindən söhbət açır. Onu danışdıransa Bəhram Mənsurovdur!